

Ikara Pazifikoan: eraso atomikoa iragarri dute Hawaiiin... ez kasualitatez

Pello Zubiria Kamino
@pellozubiria

Urtarrilaren 13an, larunbata, beren bizitzako estatusunik larriena jasan zuten Hawaii uharteetako herritar askok, Ozeano Barean. Ipar Koreak bere mehatxua gauzaturik misil atomikoa bidalita, Hawaiiara bidean zela abisatu zieten agintariek. 30 minutuz iraun zuen alarmak, harik eta agintariek argitu zuten arte simulazio batean gertatutako hutsegitea izan zela. Litekeena da, hala ere, hutsegitea baino zerbait gehiago izatea, munduak bizi duen arma atomikoen norgehiagokaren erdian.

Hawaiiiko herritarrek larunbat eder hartako goizeko 08:07etan jaso zuten mezua telefonoetan: “*Emergency Alert BALLISTIC MISSILE THREAT INBOUND TO HAWAII. SEEK IMMEDIATE SHELTER. THIS IS NOT A DRILL*”. Euskaraz: Larrialdi alerta, misil balistiko bat Hawaiiara bidean, ez da simulakro bat. 38 minutu luze pasa ziren agintariek bigarren mezua, oraingoan lasaigarria, zabaldu zuten arte: “Hawaii estatuarentzako inolako mehatxu edo arriskurik ez dago. Berririo diogu. Alarma faltsua”.

AEBetako armadaren baseetako militarrek azkar jabetu ziren arren erasorik ez zela, herritarrei luze jo zieten 38 minutu horiek. Batzuek lasaiago hartu zuten arren alarma sirenak piztu ez zirela jabetuta, beste asko saiatu ziren beren buruak babesten ahal bezala, autoetan zihozenek tuneletan edo lurpeko parkingetan babestuz, aterpe nuklearren bat zutenek hartan sartuz... Hawaiiiko unibertsitatearen Manoako fakultatean ikasleak ahalegindu ziren aterpe nuklearretan sartzen, baina itxita aurkitu zituzten, funtzionarioek giltzarik aurkitu ezinda.

Boston Globe egunkarian Allison Wallisek kontatu du Hawaiiiko Ohau uhartean berak bizi izan zuena: “Hawaiiin ama izatea 38 minutuko beldur nuklearren erdian”. Hondamendiak ez zaizkie arrotz hawaiiarrei, urakanak ez badira uholdeak, eta askok dauzkate etxeetan larrialdietarako kitak, “baina 36 urte dauzkat eta gerra nuklearren

mehatxurik gabeko mundu batean hazi nintzen”, dio Wallisek.

Senarra lanean zuen. Alaba txikiaren bila joan zen lorategira: “Zoaz gora, maitea, azkar, oraintxe. Hartu zure burkoa, sartu bainugelana, ireki iturria eta bainu ontzia betetakoan itxi berriro. Eseri bazter batean eta niri itxaron. Adoretua izan behar duzu. Berehala noa”.

Haurrak ez zuen negarrik egin, baina zuri-zuri zegoen, ikaratuta bere pijama barruan. “Ama, baina zer gertatzen da?”. Amak zakurra lotu zuen bainugelara eramateko, alabaren txintxilla maskota bere gordelekuan sartu, eta bidean txokolata barra batzuk batu zituen, etxean inprobisatutako babes lekuan kaloria azkarren beharra izango zutelakoan.

Bainugelana amak alabari, lasaitu nahian, galdetu zion ea eskolan aipatu zieten *Dug and Cover* (makurtu eta babestu) ipuina: Gerra Hotzaren urteetan eskoletan eraso nuklearren aurrean nola jokatu irakasteko marrazki bizi-dunez gobernuak hornitutako *Dug and Cover* azaltzen zitzaizen umeei. Betiko galdutako kontuak ziruditen.

“Baina ama, zertan ari gara? Mesedez, zer ari da gertatzen?”, galdetzen zuen neskatoak. Gurasoek ez zioten politikaz hitz egiten, lehendakariak ere ez, hartaz gauza on gutxi daukate kontatzeko eta ez dizkiote beren beldurrak pasatu nahi.

“Maitea, badakizu batzuetan herrialde batzuk borrokan hasten direla beste batzuen kontra, horixe da gerra. Gure lehendakaria liskarretan aritu da beste

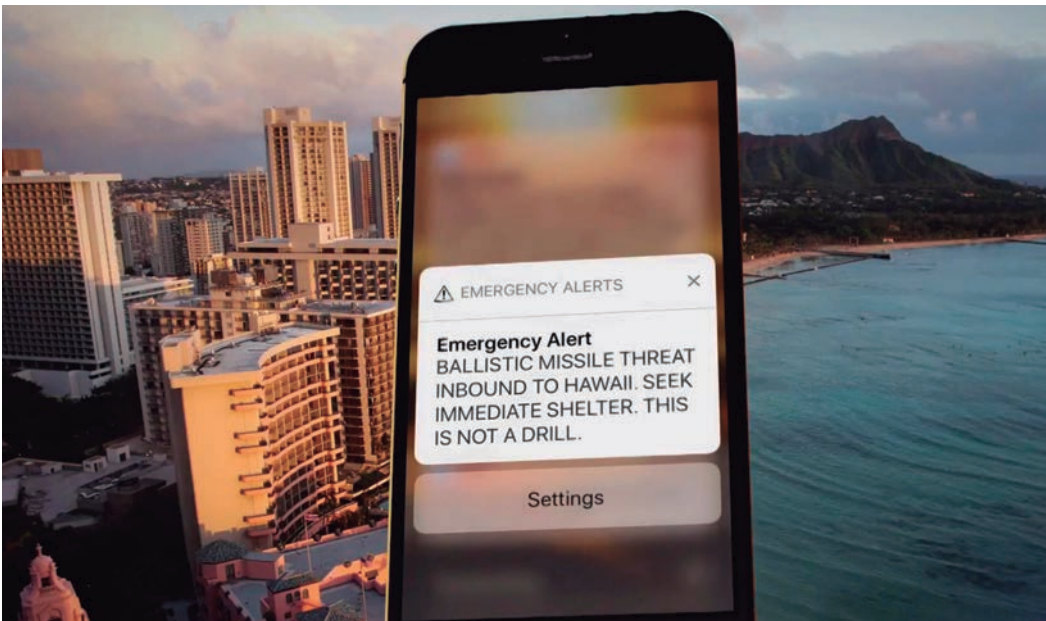
batekin eta honek misilak dauzka. Bada-kizu zer den misil bat? Orain esan digute beste herrialde horrek misil bat bidali duela Hawaiiara. Gure militarrek hura lehertu artean nonbait babestu beharra daukagu, badaezpada”. Haurrak baietz eta ea aita non den. Etxera bidean dela.

Halako batean iritsi da senarra etxera, uhartearen beste muturretik autoa ero moduan gidatuta. Tragoa galanta, eta beldurra. Eta telefonora heldu zaie mezu berria, alarma faltsua izan dela. 38 minutu luze ziren pasatuak. Ordu batzuk geroago idatzi zuen Allisonek *Boston Globberako* artikulua: “Senarrak eta biok erabaki dugu larrialdiko kita prestatzea. Iodoa nola erosi ere enteratu behar dut. Alabarekin hitz egingo dugu eta familia osoa simulakroak egiten hasi”.

Nor da gaur gerra atomikoaren beldur?

Ipar Korearen eta AEBen arteko tentsioa Donald Trump lehendakari denez geroztik berotu ahala, eraso atomiko baten beldurra ere areagotu da AEBen 50. estatua den eta base militar oso indartsuak dauzkan Hawaii artxipelagoan. Hainbat misil jaurti ditu azken aldirian Ipar Koreak, azkena joan den azaroan, eta adituek uste dute Piongiangetik 7.400 kilometrotara dagoen Hawaii kolpatzeko gai dela. Ipar Koreak misil atomiko bat jaurtitzekotan, hawaiiarrek 12-15 minutu edukiko lituzkete beren buruak babesteko eztanda baino lehen.

Zer gertatu zen benetan urtarrilaren 13an, hawaiiarrak alarma faltsuz ikara-

CNN katearen argazkian, Hawaiiko herritarrek telefono mugikorretan urtarrilaren 13an goizeko 08:07an jaso zuten mezua: "Larrialdi alerta, misil balistiko bat Hawaiira bidean, ez da simulakroa". Benetan Ipar Koreak bonba atomikoa daraman misil bat bidaltzen badu uharteotara, jendeak 12-15 minutu leuzkake eztanda baino lehen non edo han aterpetzeko. Aterpetuta ere zer lortuko luketen jakitea ez da oso atsegina.

tzeko? Agintariek azaldu dutenez, militarrek simulakro batean ari ziren eta ofizial batek hanka-sartze batean bere hatzaz okerreko botoiari sakatu zion. Zenbait adituk ez du erabat sinesten bertso hori: batetik Trumpen gobernu nazioartean gerra giroa berotzen eta bestetik ipar korearren misil jaurtikitzen aurrean Hawaiin behin eta berriro simulakroak egiten; urtarrilaren 13koa sasi-simulakro sofistikatuxea goa izatea ere ez da pentsa ezinezkoa, alegia, populazioa garai berrietara egokitzeko operazio bat gehiago.

Bitxia da hedabide nagusiek zein oihartzun txikia egin dioten gertakizunari. "Kazetariak eta era zabalagoan hedabideak arma nuklearren gaiak lantzeari dagokionez huts egiten ari zaizkio jendearen interesari", idatzi du Marie McInerney australiarrek *Croakey* he-

dabidean. McInerney ICAN Arma Atomikoak Debekatzeko Nazioarteko Kanpainako kidea da eta nabarmendu du erakunde horrek, Nobel saria irabazi berria duen arren, salatzen duen arriskua herritarrei iristeko hesi gogorra aurkitzen duela aurrean.

"Zera egon liteke -dio McInerneyk- hedabideek gaiok baztertzeo daukaten joeraren oinarrian: disuasio nuklearraren teoria onartzen eta are sustatzen ere dutela. Teoria hori [*nuclear deterrence* ingelesez] funtsean demostratu gabeko sineste bat da, alegia, arma nuklearrak hain ikaragarriak direnez, horrek berak behartzen dituela armok dauzkaten potentziak elkarri ez erasotzera, biak suntsituta geratuko liratekeen beldurrez".

Badirudi iritzi publikoaren baitan laisagarri suertatu dela disuasio nuklea-

rraren ideia. ICAN Nobel sari eta guzti arma nuklearrak debekatzeko egiten ari den kanpainak ez du beste munduko zalapartarik pizten eta potentzia nuklearrerako herritarrek -Bidasoaz bi aldeetako euskaldunok barne- ez dira kalera atera beren estatuek uko egin diotenean debekuari. "Ba al dago, ordea, gerra atomiko baten arriskurik?" harrituko zaizu herritarrik informatuena ere .

Frantzisko Aita Santua da alarma deia zabaldu duen salbuespenetakoa. Hego Amerikara egin duen bidaiari azaldu die bere kezka kazetariari: "Benetan beldurrez nago. Muga-mugan gaude. Aski da gorabehera bat gertatzea gerra lehertzeko. Ezin dugu jokatu egoera larriagotzeko arriskuarekin. Horregatik, arma atomikoak suntsitzea derrigorrezkoa da". Kristauek ere entzun ote diote? ■

**ZINKUNEGI
OPTIKA**

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

50 urtez elkarrekin